

COLLEGE BESCHERMING PERSOONSgegevens

POSTADRES Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag BEZOEKADRES Juliana van Stolberglaan
4-10
TEL 070 - 88 88 500 FAX 070 - 88 88 501 E-MAIL info@cbpweb.nl INTERNET
www.cbpweb.nl

AAN De Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Hyllner
Postbus 20350
2500 EJ 'S-GRAVENHAGE

DATUM 4 mei 2011

ONS KENMERK z2011-00174

CONTACTPERSOON

UW BRIEF VAN 22 februari 2011

UW KENMERK DWJZ-3053131

ONDERWERP Advies concept-wetsvoorstel Verplichte
meldcode huiselijk geweld en
kindermishandeling

Geachte

Bij brief van 22 februari 2011 heeft u het College bescherming persoonsgegevens (CBP) gevraagd om overeenkomstig artikel 51 lid 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) advies uit te brengen over het concept-wetsvoorstel Verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (hierna: het wetsvoorstel). Het CBP voldoet hiermee aan dit verzoek.

Inhoud van het wetsvoorstel

Doel van de in het wetsvoorstel opgenomen bepalingen is te bevorderen dat sneller en adequater hulp kan worden geboden bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Het wetsvoorstel voorziet daartoe in de invoering van een verplichting – op te nemen in diverse sectorale wetten – voor organisaties om te beschikken over een eigen meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en om de kennis en het gebruik ervan te borgen binnen die organisaties. Het wetsvoorstel voorziet ook in een verplichting voor – bij amvb aan te wijzen – gemeentes om zorg te dragen voor de organisatie van een steunpunt huiselijk geweld (SHG). Voorzien wordt in een wettelijke taakomschrijving voor die SHG's en in een wettelijke basis voor de verwerking van – indien nodig ook bijzondere – persoonsgegevens in verband met het functioneren van een SHG. Ook voorziet dit wetsvoorstel in een meldrecht voor beroepskrachten van gevallen of vermoedens van huiselijk geweld, analoog aan de regeling in artikel 53 Wet op de jeugdzorg van een meldrecht bij kindermishandeling.

Samenvatting van het advies

Het CBP onderschrijft in algemene zin de keuzes zoals gemaakt in het wetsvoorstel ten aanzien van de inzet van instrumenten, met bijbehorende verwerking van persoonsgegevens, om sneller en adequater hulp te kunnen bieden bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Vanuit juridisch-technisch perspectief zijn er echter bezwaren ten aanzien van de systematiek in en de redactie van de wetsbepalingen die zien op de verwerking van persoonsgegevens en op de rechten van betrokkenen. Daarnaast ontbreekt in de Memorie van Toelichting een adequate onderbouwing van hoe in dit wetsvoorstel opgenomen bepalingen zich verhouden tot de vereisten die voortvloeien uit artikel 8 EVRM en Richtlijn 95/46/EG. Het CBP constateert ook dat in de MvT –

Bijlage bij de brief van het College bescherming persoonsgegevens van 4 mei 2011

Advies van het College bescherming persoonsgegevens (CBP) over het concept voorstel van Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (versie 22 februari 2011).

1. Inleiding

Doel van de in het wetsvoorstel opgenomen bepalingen is te bevorderen dat sneller en adequater hulp kan worden geboden bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Het wetsvoorstel voorziet daartoe in de invoering van een verplichting – op te nemen in diverse sectorale wetten – voor organisaties om te beschikken over een eigen meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en om de kennis en het gebruik ervan te borgen binnen die organisaties. Het wetsvoorstel voorziet ook in een verplichting voor – bij amvb aan te wijzen – gemeentes om zorg te dragen voor de organisatie van een steunpunt huiselijk geweld (SHG). Voorzien wordt in een wettelijke taakomschrijving voor die SHG's en in een wettelijke basis voor de verwerking van – indien nodig ook bijzondere – persoonsgegevens in verband met het functioneren van een SHG. Ook voorziet dit wetsvoorstel in een meldrecht voor beroepskrachten van gevallen of vermoedens van huiselijk geweld, analoog aan de regeling in artikel 53 Wet op de jeugdzorg van een meldrecht bij kindermishandeling.

2. Toetsingskader

Het in het concept voorstel van Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling bepaalde met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens dient te voldoen aan artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), alsmede aan de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp), welke uitwerking geeft aan het bepaalde in Richtlijn 95/46/EG.

3. Beoordeling

3.1 Algemeen

Het CBP onderschrijft in algemene zin de keuzes zoals gemaakt in het wetsvoorstel ten aanzien van de inzet van instrumenten, met bijbehorende verwerking van persoonsgegevens, om sneller en adequater hulp te kunnen bieden bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Vanuit juridisch-technisch perspectief zijn er echter bezwaren ten aanzien van de systematiek in en de redactie van de wetsbepalingen die zien op de verwerking van persoonsgegevens en op de rechten van betrokkenen. Daarnaast ontbreekt het in de Memorie van Toelichting aan een adequate onderbouwing van hoe in dit wetsvoorstel opgenomen bepalingen zich verhouden tot de vereisten die voortvloeien uit artikel 8 EVRM en Richtlijn 95/46/EG.

Het CBP adviseert de systematiek in en redactie van een aantal bepalingen in de wet te verbeteren en de tekst van de MoT aan te vullen met de benodigde onderbouwing en daarbij in het bijzonder aandacht te besteden aan de hieronder besproken punten.

3.2 Grondslagen voor verwerking van persoonsgegevens in verband met het functioneren van een SHG

Met het bepaalde in artikel 21a (taken SHG) en artikel 21b en 21c (nieuw) Wmo wordt beoogd een grondslag te scheppen voor de verwerking van persoonsgegevens in verband met het

3.3 Verplichte meldcode en meldrecht

Dit wetsvoorstel introduceert primair een verplichting voor instellingen (en zelfstandige beroepsbeoefenaren) tot het opstellen en bevorderen van het gebruik van een meldcode. Een verplichting voor beroepskrachten om de meldcode te hanteren en/of bepaalde consequenties te trekken na het doorlopen van de in de meldcode voorziene stappen is niet in de wet opgenomen. Het CBP signaleert echter dat de tekst van de MvT ambivalent is in de exacte duiding van de (aard en omvang van de) verplichtingen voor beroepskrachten om volgens de meldcode te handelen. Zo wordt gesproken over een 'verplicht handelingsrepertoire' en wordt aangegeven dat (p. 12) de meldcode als toetssteen geldt bij incidenten. Op andere plaatsen (MvT p. 2, 3, 4) wordt echter opgemerkt dat 'signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling hoort bij het beroepsmatig handelen van professionals' en dat het de bedoeling is dat zij door een meldcode daarvoor beter toegerust c.q. ondersteund worden doordat zij een houvast in lastige situaties krijgen.

Het CBP adviseert om in de MvT nader in te gaan op de verwachtingen over de hantering door professionals van de meldcode (en de daarin voorziene stappen) in relatie tot het meldrecht. Met name heeft daarbij verheldering in welke opzichten het mogelijk blijft voor de professional na het doorlopen van de meldcode (toch) te besluiten om niet tot een melding over te gaan, bijvoorbeeld omdat de professional zelf actie kan nemen.

In de MvT (p. 6, 7) wordt aangegeven dat afgezien wordt van een meldplicht voor huiselijk geweld vanwege buitenlandse ervaringen met een meldplicht en het geringe draagvlak onder professionals. Het CBP constateert dat in de MvT – ten onrechte – geen aandacht wordt geschonken aan de vraag hoe een meldrecht en/of een meldplicht zich verhouden tot artikel 8 EVRM. Met name nu ook de verstrekking van bijzondere persoonsgegevens waarop in sommige gevallen een beroepsgeheim rust aan de orde is, dient toetsing plaats te vinden aan de vereisten waaraan een inmenging in het privé-leven in de zin van artikel 8 EVRM moet voldoen om gerechtvaardigd te zijn. Een dergelijke inmenging moet noodzakelijk zijn in een democratische samenleving in het belang van een of meer van de in artikel 8 tweede lid EVRM genoemde doelcriteria en beantwoorden aan een dringende maatschappelijke behoefte. Naar het oordeel van het CBP is met het tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling een dringende maatschappelijke behoefte gemoeid, ook als het gaat om meerderjarige slachtoffers. Maar de concrete vorm van de inmenging zal ook op proportionaliteit en subsidiariteit moeten worden beoordeeld. Een behoorlijke motivering van noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit vormt de kern van de toets aan artikel 8 EVRM. Ervaringen in het buitenland met een meldplicht (waaraan in de MvT wordt gerefereerd) geven geen aanleiding om te (veronder-)stellen dat het ingrijpender instrument van een meldplicht effectiever zou zijn dan het minder ingrijpende instrument van een meldrecht. Getoetst aan de vereisten van proportionaliteit (evenredigheid betrekken tussen het doel en het gekozen middel om dat te bereiken) en subsidiariteit (volstaan met inzet van het minst ingrijpende middel) stemt derhalve de keuze voor een meldrecht overeen met hetgeen artikel 8 EVRM vereist.

Het CBP adviseert om de in de MvT aangevoerde argumenten voor de keuze van een meldrecht steviger te verankeren in het toetsingskader op grond van het EVRM.

DATUM 4 mei 2011

ONS KENMERK z2011-00174

nadere toelichting is niet duidelijk waarom het voor de taakuitoefening van een SHG noodzakelijk is om gegevens 15 jaar te bewaren.

Het CBP adviseert de gemaakte afweging in de MvT inzichtelijk te maken.

Het CBP merkt op dat de bereidheid tot het melden van huiselijk geweld en kindermishandeling mogelijk groter wordt als een melder ervan verzekerd kan zijn dat er zorgvuldig met zijn persoonsgegevens wordt omgegaan. In de MvT bij artikel 21e (nieuw) Wmo (inzagerecht) staat weliswaar opgemerkt dat de wens van derden om anoniem te blijven een reden kan zijn om inzage te weigeren, maar hier staat niet expliciet dat dit ook de melder kan betreffen.

Het CBP adviseert inzichtelijk te maken in de MvT in welke mate en op welke wijze de anonimiteit van de melder kan worden gehandhaafd.

4. Advies

Het CBP adviseert niet tot indiening van het wetsvoorstel over te gaan dan nadat daarin met de hierboven gemaakte opmerkingen rekening zal zijn gehouden.